

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 2. An Logica Docens & Utens distinguantur realiter?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

cursûs &c. Postremò si vel unicum articulum fidei neges, perdis totum habitum fidei; sed si erres v. g. in definiendo, poteris adhuc retinere habitum Logicæ discursivæ.

§. II.

An Logica Docens & Utens distinguantur realiter?

96. *Nota.* Quod Logica docens v. g. *Definitiva* distinguatur ab utente discursiva aut judicativa, & vicissim, certum est. Nec disceptatur, an *Docens actualis* realiter distinguatur ab *Uteute habituali*? quis enim negat actum inter & habitum, inter causam & effectum distinctionem intercedere? *Status proinde quæstionis* est iste: *Primò.* An *Docens actualis*, sive regula Logicæ potens dirigere v. g. definitionem hominis, distinguatur realiter *quoad rectum*; ab *Uteute actuali*, sive ab eadem regula actu dirigente definitionem? *Secundò.* An *Docens habitualis* distinguatur realiter *quoad rectum* ab *Uteute habituali*, sive quod idem est; An is, qui per frequentatos actus acquisivit habitum regularum dirigentium v. g. syllogismos, possit sine alio habitu distincto facile syllogismos v. g. in *Barbara* conficere?

97. *Dico.* Nec *Docens actualis* ab *Uteute actuali*, nec *Docens habitualis* ab *uteute habituali* realiter distinguuntur *quoad rectum*. *Ratio 1, partis* est: *Causa* potens causare, & eadem causa actu causans non distinguuntur realiter, nisi *quoad obliquum*, h. e. quoad id, quod in ob-

obliquo connotant; sed Logica Docens actualis est causa potens causare, & utens actualis est eadem causa actu causans; ergo non distinguuntur realiter, nisi *quoad obliquum*: Ratio 2. partis est eadem, cui hanc confirmationem adjungo: Ibi admittendi sunt habitus novi & diversi, ubi novæ difficultates sunt superandæ; sed ad exercendos actus Logicæ Docentis habitualis & utentis habitualis non sunt novæ difficultates superandæ; ergo pro iis admittendi non sunt habitus novi & diversi. *Prob. min.* Actus Logicæ docentis habitualis sunt ipsæ regulæ v. g. Definitionum; & actus Logicæ utentis habitualis sunt eadem regulæ, sed applicatæ ad usum, quam applicationem in obliquo tantum important; sed ad eliciendas regulas definitionum, & ad easdem regulas applicandas, sive ad faciendas definitiones non sunt superandæ novæ difficultates; ergo. *Minor* est certa, quia difficultates, quæ in actuali applicatione regularum occurrunt, se tenent tantum ex parte materiæ ignoratæ; hæc autem ignorantia, & annexa eidem difficultas non à Logica, sed à Physica aut alia scientia, in cujus materia exercentur regulæ, tollenda est. *Si ais*: Difficultatem in opere Logicæ exequendo oriri ex ipsa doctrina Logicæ. & hoc gratis asseritur. Oritur illa quandoque ex imperfecta cognitione regularum; sed hoc nihil probat contra Thesin: supponitur enim in statu quæstionis aliquem perfectam habere regularum notitiam. *Si contendas*, novam oriri

86 DE PROLEGOMENIS LOGICÆ.

difficultatem circa applicationem regularum ad materiam ex potentia executiva. R. Et hoc falsum est in nostro casu: Nam idem intellectus hic est potentia præceptiva, i. e. producit regulas, & simul est potentia executiva, i. e. applicat regulas. Quando verò potentia præceptiva & executiva est eadem, tunc peculiaris difficultas in applicatione regularum ad materiam tollenda non est, sicut est tollenda tunc, quando non eadem potentia est præceptiva & executiva, ut fit in arte saltandi.

98. *Obj. 1. contra 1^{am} conclus.* Actus Logicæ docentis & utentis actualis distinguuntur realiter; ergo & ipsa Logica docens & utens. *Prob. Ant.* Actus Logicæ docentis actualis est v. g. *Definitio debet constare genere & differentiâ*; & actus Logicæ utentis actualis est v. g. hic: *Animal rationale*. Sed hi actus distinguuntur realiter; ergo. R. *D. 2. partem majoris.* Et actus Logicæ utentis actualis directus & mediatuſ est hic: *Animal rationale. C.* & actus Logicæ utentis actualis dirigens est hic: *Animal rationale. N. & concessâ min. D. Conf.* Ergo actus dirigentes Logicæ docentis actualis, & utentis actualis distinguuntur realiter N. Actus directi, vel dirigentes & directi. C. Sed de actibus directis hic non est quæstio.

Inst. 1. Actus dirigentes Logicæ docentis actualis non dicunt actualem directionem; Actus verò Logicæ utentis actualis dicunt actualem directionem; ergo etiam actus dirigentes Logicæ docentis & utentis distinguuntur realiter. R. I.

Retor-

Retorqueo ratione in conclusione positâ. R. 2. *D. ant.* Et dicunt directionem, vel non dicunt in obliquo tantum. C. in recto. N. Deinde docens actualis non negat directionem actualem; sed ab ea tantum præscindit. *Si ais*: Logica utens actualis essentialiter dicit directionem; Docens actualis eam essentialiter non dicit; ergo non tantum quoad obliquum ab invicem distinguuntur. R. *D. ant.* Utens ut utens dicit essentialiter directionem, & Docens ut Docens eam essentialiter non dicit C. utens quæ utens, & Docens quæ Docens. N. Nos verò non negamus, quod utens ut utens distinguatur à Docente, ut Docens est; sicut non inficiamur causam, ut actu causans est, distingui à causa ut non est causans actu.

99. *Obj. 2.* Logica docens & utens possunt realiter separari; ergo etiam distinguuntur realiter. R. *D. ant.* possunt realiter separari quoad prædicata intrinseca, & rectum. N. Quoad connotata & obliquum C. *si reponas.* Docens & utens habent diversa objecta; ergo etiam quoad prædicata intrinseca distinguuntur realiter. R. *N. ant. Probas.* Logica docens v. g. definitiva pro objecto habet omnes definitiones in communi; Utens autem definitiva pro objecto habet unam definitionem in particulari; sed hæc sunt diversa objecta; ergo. R. *D. 2. partem maj.* Utens definitiva habet pro objecto unam definitionem in particulari tantum N. habet etiam omnes reliquas. C.

100. *Obj. 3.* Docens & utens habent diversas

definitiones; ergo etiam essentias diversas habent.
R. D. ant. Habent diversas definitiones diversitate se tenente ex parte recti N. ex parte obliqui & connotati. C. Adverte, hæc ipsa argumenta paululum immutata adhiberi posse contra partem conclusionis secundam.

101. *Obj. 4. Contra 2. partem Conclus.* Logica docens habitualis est scientia; Utens habitualis non est scientia; ergo distinguuntur realiter. *R. D. 2. partem ant.* Utens habitualis, quod utens non est scientia. C. *Quæ* utens est N. utraque enim est habitus per Demonstrationem acquisitus: Non tamen Docens quod Docens, nec Utens quod Utens est scientia; quia doctrina vel actualis usus non est ratio, quare habitus Logicæ sit scientificus; aliàs omnes artes essent scientia, quia docent.

102. *Observa I.* Dum *Aristoteles* inquit, Logicam docentem esse avulsam à rebus; Utentem verò concretam rebus, intelligendus est de Logica utente *passivè*, sive de objecto Logicæ. II. Qui amittit omninò habitum & notitiam regularum dirigentium v. g. syllogismos; & tamen habitum formandi syllogismos adhuc retinet, is faciendo syllogismos, non ponet actus Logicæ directos. Cujus ratio est, quia Logica in illos non influit. Nec talis habebit habitum Logicæ utentis, quia non est generatus à scientia actuali; sed habitus ille retentus erit partim à Logica naturali, partim ab habitu antecedenter habito, & paulatim deficiente.